

Ministeriet for Flygtninge
Indvandrere og Integration

Dato: 19. april 2006
Kontor: Udlændingelovskontoret
J.nr.: 2006/4000-76
Sagsbeh.: SWE
Fil-navn: Lovforslag april II 2006

Udkast til

Forslag

til

Lov om ændring af udlændingeloven

(Ændring af reglerne om meddelelse af opholdstilladelse på grundlag af beskæftigelse til statsborgere i Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn samt til statsborgere i Bulgarien og Rumænien m.v.)

§ 1

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 826 af 24. august 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 9 a, stk. 5, nr. 1-3, ændres "fuldtidsbeskæftigelse" til: "beskæftigelse mindst 30 timer om ugen".

2. I § 9 a indsættes efter stk. 10 som *stk. 11-15*:

Stk. 11. Hvis en virksomhed, der er etableret i Danmark, har indgået en kollektiv overenskomst om løn- og arbejdsforhold med en dansk lønmodtagerorganisation, jf. stk. 5, nr. 1, kan Udlændingestyrelsen godkende, at virksomheden ansætter statsborgere fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet eller Ungarn til at udføre nærmere angivne arbejdsfunktioner inden for overenskomstens dækningsområde efter en anmeldelse af ansættelsesforholdet til Udlændingestyrelsen.

Stk. 12. Udlændingestyrelsen kan endvidere godkende, at en virksomhed, der har indgået en overenskomst som nævnt i stk. 11, ansætter statsborgere fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet eller Ungarn i stillinger som omhandlet i stk. 5, nr. 2, efter en anmeldelse af ansættelsesforholdet til Udlændingestyrelsen. Det er en betingelse, at virksomheden har dokumenteret, at der er tale om arbejdsfunktioner, som falder inden for de omhandlende stillingskategorier.

Stk. 13. En udlænding, der er statsborger i Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet eller Ungarn, og som har indgået aftale eller fået tilbud om ansættelse under vilkår som nævnt i stk. 5, nr. 1 eller 2, hos en arbejdsgiver godkendt efter stk. 11 eller 12, opnår ved anmeldelse til Udlændingestyrelsen opholdstilladelse. Opholdstilladelsen skal mod forevisning af legitimation afhentes af udlændingen inden 30 dage.

Stk. 14. En anmeldelse efter stk. 13 skal underskrives af arbejdsgiver og arbejdstager og indeholde oplysninger som nævnt i stk. 16, nr. 1-5.

Stk. 15. Udlændingestyrelsen kan inddrage en godkendelse meddelt efter stk. 11 eller 12, hvis arbejdsgiveren lader en udlænding udføre arbejde på vilkår, der ikke er i overensstemmelse med godkendelsen, og udlændingen ikke i øvrigt har tilladelse til at udføre det pågældende arbejde. Udlændingestyrelsen kan til brug for en afgørelse efter 1. pkt. indhente en udtalelse fra det regionale arbejdsmarkedsråd. Udtalelsen kan indhentes i elektronisk form.”

Stk. 11 bliver herefter stk. 16.

3. I § 9 a, *stk. 11*, der bliver *stk. 16*, indsættes efter ”*stk. 5*”: ”og 13”.

4. I § 9 a indsættes som *stk. 17-19*:

”*Stk. 17.* Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration kan bestemme, at de i stk. 11-16 nævnte regler tillige gælder for arbejdsgivere, der ikke har indgået kollektiv overenskomst med en dansk lønmodtagerorganisation, jf. *stk. 5, nr. 1*.

Stk. 18. Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration kan fastsætte regler om, at statsborgere fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet eller Ungarn er fritaget for krav om opholdstilladelse som nævnt i *stk. 5*.

Stk. 19. *Stk. 5-18* finder tilsvarende anvendelse for statsborgere fra Bulgarien og Rumænien.”

5. I § 59 indsættes efter *stk. 7* som *stk. 8*:

”*Stk. 8.* Med bøde straffes den udlænding, som ikke inden for den i § 9 a, *stk. 13*, fastsatte frist på 30 dage afhenter sin opholdstilladelse.”

Stk. 8 og *9* bliver herefter *stk. 9* og *10*.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter offentliggørelse i Lovtidende, jf. dog *stk. 2*.

Stk. 2. Tidspunktet for ikrafttræden af udlændingelovens § 9 a, *stk. 19*, som indsat ved denne lovs § 1, nr. 4, fastsættes af ministeren for flygtninge, indvandrere og integration. Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration kan i den forbindelse bestemme, at alene dele af § 9 a, *stk. 5-18*, sættes i kraft.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Lovforslagets baggrund og indhold	4
2. Gældende ret.....	6
3. Erfaringer med den nationale overgangsordning	7
3.1. Forligskredsen og følgegrupper	7
3.2. Meddelte opholds- og arbejdstilladelser samt sagsbehandlingstid	8
4. Evalueringer af nationale overgangsordninger	9
4.1. Evalueringer foretaget af Rambøll Management A/S, Beskæftigelsesrådet og arbejdsmarkedets hovedorganisationer.....	9
4.2. EU-Kommissionens evaluering af de nationale overgangsordninger i EU-landene....	10
5. Regeringens overvejelser og forslag om forlængelse af overgangsordningen for Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn.....	10
5.1. Generelle bemærkninger	10
5.2. Kravet om fuldtidsbeskæftigelse	11
5.3. Kravet om ansøgning før påbegyndelse af arbejde.....	11
5.3.1. Overenskomstdækkede arbejdsgivere	12
Af hensyn til gennemsigtigheden vil en fortegnelse over godkendte arbejdsgivere blive offentliggjort på Udlændingestyrelsens hjemmeside og løbende blive opdateret.	13
5.3.2. Ikke-overenskomstdækkede arbejdsgivere	14
5.3.3. Fritagelse for opholdstilladelse.....	14
5.3.4. Kontrol.....	14
6. Andre spørgsmål i forbindelse med forlængelse af overgangsordningen for Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn.....	15
6.1. Udvidet ret for studerende til at arbejde.....	15
6.2. Forsat ret til at arbejde, mens en ansøgning om forlængelse er under behandling....	16
6.3. Arbejdstilladelse til pendlere	16
7. Regeringens overvejelser og forslag i forbindelse med Bulgariens og Rumæniens optagelse i Den Europæiske Union.....	17
7.1. Traktatgrundlaget.....	17
7.2. Aftale mellem regeringspartierne, Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti	19
8. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner.....	20
9. Erhvervsadministrative, erhvervsøkonomiske og miljømæssige konsekvenser af lovforslaget	20
10. Administrative konsekvenser for borgerne	20
11. Forholdet til EU-retten	20
12. Hørte myndigheder m.v.	20
13. Vurdering af konsekvenser af lovforslaget.....	21

1. Lovforslagets baggrund og indhold

I forbindelse med EU-udvidelsen den 1. maj 2004 kunne medlemslandene i forhold til Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn fravige bestemmelserne i artikel 1-6 i Rådets forordning 1612/68/EØF af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet.

Den 2. december 2003 indgik regeringspartierne aftale med Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Kristendemokraterne om adgangen til det danske arbejdsmarked efter udvidelsen af EU pr. 1. maj 2004.

Det fremgår af aftalen, at aftalepartierne er enige om fra den 1. maj 2004 at åbne det danske arbejdsmarked for arbejdstagere fra de nye medlemslande, og at det samtidig skal sikres,

- at det danske arbejdsmarked de facto åbnes for arbejdstagere fra de nye medlemslande fra og med den 1. maj 2004,
- at der fortsat er balance og ordnede forhold på det danske arbejdsmarked,
- at de nye EU-borgere bliver ansat på samme vilkår, som gælder på det danske arbejdsmarked, hvilket skal ske ved, at der stilles krav om, at løn- og ansættelsesvilkår skal svare til de overenskomstmæssige eller på anden måde være sædvanlige for det danske arbejdsmarked,
- at de danske velfærdsordninger forbliver robuste, og at der ikke sker utilsigtet brug af de danske sociale ordninger, og
- at der gennemføres en forstærket indsats mod illegal arbejdskraft og andre omgåelsesmuligheder.

Formålet hermed var at forebygge enhver risiko for, at EU-udvidelsen også på udvalgte områder kunne give anledning til problemer i relation til ubalancer på arbejdsmarkedet og utilsigtet brug af sociale ydelser.

I en overgangsperiode skulle der således etableres et regelsæt for meddelelse af opholds- og arbejdstilladelse til arbejdstagere fra de pågældende nye EU-lande.

Lov nr. 283 af 26. april 2004 udmøntede den del af regeringspartiernes aftale af 2. december 2003 med Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne, som krævede ændring af udlændingelovgivningen.

Med loven indførtes en national foranstaltning, hvorefter arbejdstagere fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn i en overgangsperiode alene kunne tage beskæftigelse i Danmark, hvis de havde opnået opholds- og arbejdstilladelse. Opholds- og arbejdstilladelse blev alene udstedt, hvis der var tale om beskæftigelse på overenskomstmæssige eller på anden måde sædvanlige løn- og ansættelsesvilkår. Der henvises herved nærmere til afsnit 2.

På baggrund af en henvendelse fra Kommissionen blev der i 2005 foretaget en justering af administrationen af den nationale foranstaltning, således at reglerne ikke finder anvendelse på statsborgere fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Un-

garn, der har haft arbejde på det danske arbejdsmarked i mindst 12 måneder. Dette gælder dog ikke, hvis arbejdstageren frivilligt har forladt det danske arbejdsmarked. Se nærmere bekendtgørelse nr. 1255 af 28. november 2005 om ophold i Danmark for udlændinge, der er omfattet af Den Europæiske Unions regler eller aftale om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EU/EØS-bekendtgørelsen).

Regeringen skal på baggrund af erfaringerne med overgangsordningen inden den 1. maj 2006 tage stilling til, om den nationale overgangsordning skal forlænges pr. 1. maj 2006, og om ordningen i så fald skal justeres.

Ved aftale af 5. april 2006 besluttede regeringspartierne, Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre (herefter benævnt forligskredsen), at overgangsordningen forlænges til den 1. maj 2009.

Forligskredsen har samtidig besluttet, at der løbende over den kommende treårs periode skal overvejes en udfasning af overgangsordningen med henblik på, at det danske arbejdsmarked gradvist tilpasser sig en situation uden overgangsordning pr. 1. maj 2009.

Forligskredsen har endvidere besluttet, at der allerede pr. 1. maj 2006 gennemføres justeringer af overgangsordningen med henblik på yderligere at smidiggøre adgangen til det danske arbejdsmarked for østeuropæisk arbejdskraft. Forligskredsen har således besluttet,

- at der bliver mulighed for at opnå tilladelse til i ordinær beskæftigelse i 30 timer om ugen, hvor det i dag er et krav, at der er tale om fuldtidsbeskæftigelse, og
- at godkendte overenskomstdækkede arbejdsgivere skal kunne ansætte arbejdstagere, hvis ansættelsesforholdet er anmeldt til Udlændingestyrelsen.

Der kan nærmere henvises til afsnit 5 nedenfor.

Den 1. januar 2007 forventes Bulgarien og Rumænien at blive medlemmer af Den Europæiske Union.

Traktaten af 25. april 2005 om Bulgariens og Rumæniens tiltrædelse af Den Europæiske Union indeholder mulighed for at etablere en national overgangsordning på samme måde som for Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn.

Den 5. april 2006 besluttede forligskredsen, at overgangsordningen for Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn som udgangspunkt skal finde tilsvarende anvendelse for Bulgarien og Rumænien, når disse lande optages i EU.

Der kan nærmere henvises til afsnit 7 nedenfor.

Dette lovforslag har til formål at udmønte den del af forligskredsens aftale, som kræver ændring af udlændingelovgivningen.

Samtidig har forligskredsen tiltrådt, at der sker administrative tiltag med hensyn til studerende og pendlere, ligesom gældende praksis for, at en ansøger fortsat kan arbejde, mens en

ansøgning om forlængelse af opholds- og arbejdstilladelse er under behandling, fastholdes. Der kan nærmere henvises til afsnit 6 nedenfor.

2. Gældende ret

Efter udlændingelovens § 9 a, stk. 5, kan der efter ansøgning gives opholdstilladelse til en udlænding, der er statsborger i Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet eller Ungarn,

- 1) hvis den pågældende har indgået aftale eller fået tilbud om ordinær fuldtidsansættelse hos en herværende arbejdsgiver i henhold til en hos arbejdsgiveren gældende dansk overenskomst, der vedrører det pågældende arbejde, og hvor der som aftalepart på lønmodtagersiden mindst er tale om en lokal fagforening, som er medlem af en landsdækkende lønmodtagerorganisation,
- 2) hvis den pågældende på et arbejdsområde, hvor løn- og ansættelsesvilkårene sædvanligvis alene er reguleret i en individuel ansættelseskontrakt, har indgået aftale eller fået tilbud om ordinær fuldtidsansættelse hos en herværende arbejdsgiver som forsker, underviser, funktionær i en ledende stilling eller specialist m.v., eller
- 3) hvis den pågældende uden for de i nr. 1 og 2 nævnte tilfælde har indgået aftale eller fået tilbud om ordinær fuldtidsansættelse hos en herværende arbejdsgiver på sædvanlige løn- og ansættelsesvilkår.

Arbejdstilladelse udstedes samtidig med opholdstilladelse til de udlændinge, der opfylder de nævnte betingelser, jf. § 34 i bekendtgørelse om udlændinges adgang her til landet (udlændingebekendtgørelsen).

Bestemmelsen i udlændingelovens § 9 a, stk. 5, supplerer udlændingelovens § 9 a, stk. 1, for så vidt angår arbejdstagere fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn.

Det er en generel betingelse for meddelelse af opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a, stk. 5, at der er tale om ordinær beskæftigelse, hvorved forstås beskæftigelse uden offentligt tilskud. Der kan derfor ikke meddeles opholdstilladelse efter bestemmelsen på grundlag af beskæftigelse i form af eksempelvis fleksjob eller skånejob.

Der skal endvidere være tale om fuldtidsbeskæftigelse. Ved fuldtidsbeskæftigelse forstås i almindelighed ansættelse med en ugentlig arbejdstid på mindst 37 timer. Er arbejdstiden imidlertid ikke væsentligt under 37 timer, og er udlændingen lønnet således, at den pågældende må påregnes at kunne forsørge sig selv i samme udstrækning som en person med en arbejdstid på 37 timer om ugen eller derover, vil den pågældende efter omstændighederne opfylde kravet om fuldtidsarbejde.

Efter udlændingelovens § 9 a, stk. 6, er opholdstilladelse efter § 9 a, stk. 5, betinget af, at den herværende arbejdsgiver er registreret hos de statslige told- og skattemyndigheder som indeholdelsespligtig efter kildeskatteloven.

Med henblik på at sikre, at offentlige myndigheder forholder sig neutralt i forbindelse med igangværende arbejdskonflikter, kan der ikke gives opholdstilladelse efter udlændingelovens

§ 9 a, stk. 5, hvis den herværende arbejdsgiver er omfattet af en lovlig arbejdskonflikt, jf. § 9 a, stk. 7.

Endvidere er opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a, stk. 5, nr. 3, betinget af, at den indgåede ansættelsesaftale eller det fremsatte ansættelsestilbud indeholder de i § 2, stk. 2, i lov om arbejdsgiverens pligt til at underrette lønmodtageren om vilkårene for ansættelsesforholdet nævnte oplysninger, jf. § 9 a, stk. 8.

I sager om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a, stk. 5, nr. 3, afgiver den herværende arbejdsgiver over for Udlændingestyrelsen erklæring om, hvorvidt løn- og ansættelsesforholdene er sædvanlige, og om, hvorvidt de i § 9, stk. 8, nævnte oplysninger er indeholdt i ansættelsesaftalen eller -tilbuddet, jf. § 9 a, stk. 9.

Efter udlændingelovens § 9 a, stk. 10, afgiver det regionale arbejdsmarkedsråd efter anmodning fra Udlændingestyrelsen en udtalelse om, hvorvidt de i udlændingelovens § 9 a, stk. 5 og 8, angivne betingelser efter det regionale arbejdsmarkedsråds opfattelse er opfyldt.

3. Erfaringer med den nationale overgangsordning

3.1. Forligskredsen og følgegrupper

Forligskredsen bag den nationale overgangsordning har siden 1. maj 2004 løbende fulgt overgangsordningen tæt.

Det er forligskredsens opfattelse, at udviklingen i Danmark efter EU-udvidelsen den 1. maj 2004 er forløbet hensigtsmæssigt. Østeuropæisk arbejdskraft inden for udvalgte sektorer har medvirket positivt til at afhjælpe arbejdskraftmangel, der er ikke konstateret nogen utilsigtet brug af de sociale sikringsystemer, og de involverede myndigheder har samarbejdet tæt med henblik på at sætte ind over for optræk til illegalt arbejde.

Samtidig har tilgangen til det danske arbejdsmarked været begrænset.

Forligskredsen har konstateret, at der efter EU-udvidelsen den 1. maj 2004 var en lille stigning i antallet af sager om illegalt arbejde. Der har således været flere tilfælde, hvor statsborgere fra de østeuropæiske EU-lande har forsøgt at omgå kravet om opholds- og arbejdstilladelse som arbejdstager.

Regeringen og forligskredsen har derfor siden EU-udvidelsen gennemført flere initiativer, der effektiviserer sagsbehandlingen i forbindelse med efterforskningen af sager om illegalt arbejde, og der har været et tæt samarbejde mellem de involverede myndigheder med henblik på at bekæmpe og følge op på illegal arbejdskraft.

Der er bl.a. udgivet en manual om regler for ophold og arbejde i Danmark for statsborgere fra de nye østeuropæiske EU-lande. Manualen har øget informationsindsatsen med henblik på at skabe større klarhed omkring de gældende regler.

Der er gennemført en kursusrække for mere end 300 ansatte i politi og anklagemyndighed med henblik på at forbedre kendskabet til gældende regler og efterforskningsmulighederne.

Der er endvidere etableret regionale netværk mellem politi, Skat, arbejdsgivere og fagforeninger og oprettet en kontaktpersonsordning mellem de forskellige myndigheder og organisationer.

Endvidere har en følgegruppe bestående af repræsentanter fra en række myndigheder og arbejdsmarkedsorganisationer (DA, LO, BAT) løbende holdt møder med henblik på at forebygge og imødegå omgåelsesmuligheder i forbindelse med EU-udvidelsen den 1. maj 2004.

Endelig har en følgegruppe bestående af repræsentanter fra en række myndigheder holdt møder med henblik på at udvikle et overvågningssystem i forbindelse med EU-udvidelsen. Overvågningen har navnlig fokuseret på statistik vedrørende meddelelse af opholds- og arbejdstilladelse til statsborgere fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn, ændringer i beskæftigelsen, ledighedsniveau og ledighedens sammensætning, lønudviklingen samt brug af udvalgte sociale ydelser.

Forligskredsen og følgegrupperne vil fortsat følge udviklingen tæt.

3.2. Meddelte opholds- og arbejdstilladelser samt sagsbehandlingstid

Udlændingestyrelsen har i 2005 afsluttet behandlingen af 5.944 ansøgninger fra statsborgere i de østeuropæiske EU-lande. Heraf er der meddelt opholds- og arbejdstilladelse til i alt 4.928 personer, svarende til ca. 83 % af de afsluttede sager. 820 ansøgninger er frafaldet, der er meddelt 32 afslag, og 164 personer er fritaget for opholds- og arbejdstilladelse eller overført til anden sagsbehandling i 2005.

Af de udlændinge, der i 2005 blev meddelt opholds- og arbejdstilladelse efter reglerne i udlændingelovens § 9 a, stk. 5 (den nationale overgangsordning), blev

- ca. 70 % meddelt tilladelse efter § 9 a, stk. 5, nr. 1, om overenskomstdækkede områder (3.463 tilladelser),
- ca. 6 % meddelt tilladelse efter § 9 a, stk. 5, nr. 2, om forskere, specialister m.v. (277 tilladelser), og
- ca. 24 % meddelt tilladelse efter § 9 a, stk. 5, nr. 3, om ikke-overenskomstdækkede områder (1.188 tilladelser).

Antallet af aktive opholds- og arbejdstilladelser fordelte sig ultimo januar 2006 på hovedbrancher på følgende måde:

- Landbrug og gartneri: 1.399
- Industri m.v.: 333
- Bygge- og anlægssektoren: 452
- Handel, hotel og restaurant: 289
- Transport: 92
- Finansiering og forretningsservice: 380
- Offentlige og personlige tjenester: 525

- Uoplyst: 185

Sagsbehandlingstiden i sager om opholds- og arbejdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a, stk. 5, varierer. Fuldt oplyste og ukomplicerede sager behandles på få dage, mens sagsbehandlingstiden i dårligt oplyste og mere komplicerede sager nogle gange strækker sig over måneder. Udlændingestyrelsen tager løbende initiativer for at oplyse de relevante brancheorganisationer m.v. om, hvilke oplysninger ansøgninger skal indeholde. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er aktuelt

- 25 dage for tilladelser efter meddelt § 9 a, stk. 5, nr. 1, om overenskomstdækkede områder,
- 52 dage for tilladelser meddelt efter § 9 a, stk. 5, nr. 2, om forskere, specialister m.v., og
- 74 dage for tilladelser meddelt efter § 9 a, stk. 5, nr. 3, om ikke-overenskomstdækkede områder (i disse sager hører Udlændingestyrelsen de regionale arbejdsmarkedsråd, inden der træffes afgørelse).

4. Evalueringer af nationale overgangsordninger

4.1. Evalueringer foretaget af Rambøll Management A/S, Beskæftigelsesrådet og arbejdsmarkedets hovedorganisationer

Rambøll Management A/S har for Arbejdsmarkedsstyrelsen udarbejdet en analyse af EU-udvidelsens betydning for det danske arbejdsmarked. Hovedkonklusionen i analysen af 22. november 2005 er, at østeuropæisk arbejdskraft inden for udvalgte sektorer har medvirket positivt til at afhjælpe arbejdskraftmangel. Den nationale overgangsordning vurderes at have været et vigtigt politisk signal om, at arbejde i Danmark bør finde sted på overenskomstmæssige eller på anden måde sædvanlige vilkår. Analysen konstaterer, at der ikke har kunnet dokumenteres nogen utilsigtet brug af de sociale sikringssystemer som følge af EU-udvidelsen. Det vurderes, at det kun i begrænset omfang er lykkedes at tiltrække faglært arbejdskraft og højtuddannede specialister fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn til ledige job på det danske arbejdsmarked. Rambøll anbefaler, at der gennemføres en analyse af mulighederne for yderligere at nedbringe sagsbehandlingstiden og øge fleksibiliteten ved ansøgning om opholds- og arbejdstilladelse efter overgangsreglerne. Endvidere anbefales et styrket samarbejde om rekruttering af kvalificeret arbejdskraft.

Beskæftigelsesrådet har på foranledning af Beskæftigelsesministeriet vurderet konsekvenserne af EU-udvidelsen for det danske arbejdsmarked. Ved brev af 9. februar 2006 har Beskæftigelsesrådet anført, at EU-udvidelsen har haft en positiv betydning for det danske arbejdsmarked, idet rekrutteringsgrundlaget er blevet udvidet. Brancher, der har haft vanskeligheder med at rekruttere arbejdskraft, har kunnet få dækket en del af behovet med arbejdskraft fra de østeuropæiske EU-lande. Der peges specielt på, at EU-udvidelsen har været med til at modvirke balanceproblemer inden for landbrug, skovbrug og gartneri. Beskæftigelsesrådet finder, at overgangsordningen har sikret, at ansættelse af arbejdskraft fra de østeuropæiske EU-lande sker på overenskomstmæssige vilkår. Beskæftigelsesrådet anbefaler, at der gennemføres en vurdering af mulighederne for at optimere sagsgangen ved ansøgning om opholds- og arbejdstilladelse, således at der kan ske en reduktion af sagsbe-

handlingstiderne. Beskæftigelsesrådet opfordrer endvidere beskæftigelsesministeren til at iværksætte analyser af behovet for og konkrete forslag til tiltag, der kan tiltrække den nødvendige specialiserede og højtuddannede arbejdskraft til Danmark. Endelig tilslutter Beskæftigelsesrådet sig Rambølls anbefaling af en nærmere analyse af rekrutteringsproblemerne inden for landbrug, skovbrug og gartneri.

Beskæftigelsesministeren har endelig anmodet arbejdsmarkedets hovedorganisationer om at vurdere den nationale overgangsordning herunder komme med forslag til eventuelle justeringer af gældende regelsæt og sagsbehandlingsprocedurer. I de indkomne hørings svar er der enighed om, at EU-udvidelsen ikke har ført til balanceproblemer på det danske arbejdsmarked.

4.2. EU-Kommissionens evaluering af de nationale overgangsordninger i EU-landene

Kommissionen har den 8. februar 2006 udgivet rapporten "Virkningen af de nationale overgangsordninger, der blev fastlagt i tiltrædelsestraktaten af 2003". Rapporten viser, at relativt få borgere fra de østeuropæiske EU-lande har søgt arbejde i de gamle EU-lande siden udvidelsen den 1. maj 2004. Rapporten viser samtidig, at udvidelsen generelt har haft en positiv indflydelse på den økonomiske udvikling i EU. På den baggrund opfordrer Kommissionen de enkelte medlemslande til at overveje en ophævelse af overgangsordningerne allerede pr. 1. maj 2006. Det understreges dog, at en beslutning herom er en suveræn national afgørelse.

Den danske regering har i bemærkninger til Kommissionens rapport fremhævet, at den danske overgangsordning er meget liberal. Danmark har i praksis åbnet arbejdsmarkedet for østeuropæiske arbejdstagere pr. 1. maj 2004. Den danske overgangsordning opererer – i modsætning til de fleste andre landes overgangsordninger – hverken med en arbejdsmarkedsprøvning eller med kvotaordninger. Statsborgere fra de østeuropæiske EU-lande kan meddeles opholds- og arbejdstilladelse, hvis de har et konkret tilbud om fuldtidsarbejde på overenskomstmæssige eller på anden måde sædvanlige ansættelsesvilkår.

5. Regeringens overvejelser og forslag om forlængelse af overgangsordningen for Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn

5.1. Generelle bemærkninger

Udviklingen i Danmark efter EU-udvidelsen den 1. maj 2004 er forløbet hensigtsmæssigt med den nationale overgangsordning. Østeuropæisk arbejdskraft har inden for udvalgte sektorer medvirket positivt til at afhjælpe arbejdskraftmangel. Der er ikke konstateret nogen utilsigtet brug af de sociale sikrings systemer som følge af EU-udvidelsen.

Forligskredsen finder dog ikke, at den nationale overgangsordning bør ophæves på nuværende tidspunkt. Overgangsordningen indeholder et vigtigt politisk signal om, at arbejde i Danmark bør finde sted på overenskomstmæssige eller på anden måde sædvanlige vilkår.

Forligskredsen finder, at den nationale overgangsordning bør forlænges pr. 1. maj 2006 med det formål fortsat at sikre ansættelse på overenskomstmæssige eller på anden måde sæd-

vanlige vilkår. Forligskredsen vil overveje mulighederne for at udfase overgangsordningen gradvist over den kommende treårs periode med henblik på, at det danske arbejdsmarked tilpasser sig en situation uden overgangsordning pr. 1. maj 2009.

Forligskredsen finder på baggrund af ovenstående, at der allerede nu bør gennemføres visse justeringer af overgangsordningen, der yderligere smidiggør adgangen til det danske arbejdsmarked.

Dette lovforslag har til formål at gennemføre disse justeringer.

5.2. Kravet om fuldtidsbeskæftigelse

Det er en generel betingelse for meddelelse af opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a, stk. 5, at der er tale om ordinær beskæftigelse, hvorved forstås beskæftigelse uden offentligt tilskud. Der skal endvidere være tale om fuldtidsbeskæftigelse. Ved fuldtidsbeskæftigelse forstås i almindelighed ansættelse med en ugentlig arbejdstid på mindst 37 timer. Er arbejdstiden imidlertid ikke væsentligt under 37 timer, og er udlændingen lønnet således, at den pågældende må påregnes at kunne forsørge sig selv i samme udstrækning som en person med en arbejdstid på 37 timer om ugen eller derover, vil den pågældende efter omstændighederne opfylde kravet om fuldtidsarbejde.

Kravet om fuldtidsbeskæftigelse blev indført for at sikre, at vandrede arbejdstagere fra de østeuropæiske EU-lande har et rimeligt forsørgelsesgrundlag således, at de som udgangspunkt ikke har behov for supplerende forsørgelse i Danmark i form af arbejdsløshedsdagpenge eller kontanthjælp.

Forligskredsen anser det for hensigtsmæssigt at åbne for deltidsbeskæftigelse af et vist omfang, så længe udlændingen ved det pågældende arbejde må antages at kunne forsørge sig selv, og åbningen ikke vil kunne antages at medføre en reel risiko for sort arbejde eller misbrug af systemet i øvrigt.

Regeringen foreslår på denne baggrund, at udlændingelovens § 9 a, stk. 5, ændres således, at det fremover alene er en betingelse for meddelelse af opholdstilladelse efter bestemmelsen, at udlændingen har indgået aftale eller fået tilbud om ordinær beskæftigelse med en ugentlig arbejdstid på mindst 30 timer.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1.

5.3. Kravet om ansøgning før påbegyndelse af arbejde

Efter gældende regler og praksis må en udlænding, der har ansøgt om opholds- og arbejdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a, stk. 5, først påbegynde arbejdet på tidspunktet for meddelelse af opholds- og arbejdstilladelse.

I de sager, hvor der siden EU-udvidelsen den 1. maj 2004 er ansøgt om opholds- og arbejdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a, stk. 5, er der meddelt meget få afslag. Der er

således ikke noget reelt behov for altid at stille krav om, at de pågældende udlændinge skal gennem en ansøgningsprocedure.

Forligskredsen finder derfor, at der for østeuropæiske arbejdstagere, der kan forvente at få opholds- og arbejdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a, stk. 5, bør skabes adgang til at påbegynde arbejdet fra et tidligere tidspunkt, således at de pågældende ikke vil skulle afvente behandling af en ansøgning.

Regeringen foreslår på denne baggrund, at arbejdstagere fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn skal kunne påbegynde arbejde hos forhåndsgodkendte arbejdsgivere, når ansættelsesforholdet er anmeldt til Udlændingestyrelsen. Forslaget vil indebære, at arbejdet i disse tilfælde kan påbegyndes, uden at arbejdsgiveren og arbejdstageren behøver at afvente en afgørelse fra Udlændingestyrelsen.

Ordningen foreslås på nuværende tidspunkt at omfatte arbejde hos en overenskomstdækket arbejdsgiver. Der skal samtidig skabes mulighed for på et senere tidspunkt at fastsætte en tilsvarende ordning for arbejde hos ikke-overenskomstdækkede arbejdsgivere, såfremt der opnås enighed herom i forligskredsen.

Ordningen skal være et supplement til de gældende regler i udlændingelovens § 9 a, stk. 5. Der vil således fortsat kunne ansøges om opholds- og arbejdstilladelse efter den almindelige procedure i udlændingelovens § 9 a, stk. 5.

5.3.1. Overenskomstdækkede arbejdsgivere

Det foreslås, at der indføres en ordning, hvor Udlændingestyrelsen efter ansøgning fra en herværende arbejdsgiver, der har indgået en kollektiv overenskomst om løn- og arbejdsforhold med en dansk lønmodtagerorganisation, jf. stk. 5, nr. 1, kan godkende den pågældende til i en periode på op til 3 år at lade en østeuropæisk arbejdstager udføre arbejde inden for det overenskomstdækkede område – dvs. på vilkår som nævnt i § 9 a, stk. 5, nr. 1 – efter anmeldelse af ansættelsesforholdet til Udlændingestyrelsen.

Det foreslås endvidere, at Udlændingestyrelsen efter ansøgning fra en herværende arbejdsgiver, der har indgået en kollektiv overenskomst om løn- og arbejdsforhold med en dansk lønmodtagerorganisation, jf. stk. 5, nr. 1, kan godkende den pågældende til i en periode på op til 3 år at lade en østeuropæisk arbejdstager udføre arbejde som forsker, specialist m.v. på en individuel ansættelseskontrakt – dvs. på vilkår som nævnt i § 9 a, stk. 5, nr. 2 – efter anmeldelse af ansættelsesforholdet til Udlændingestyrelsen.

En arbejdsgiver, der ikke har indgået en kollektiv overenskomst om løn- og arbejdsforhold med en dansk lønmodtagerorganisation, jf. stk. 5, nr. 1, kan således ikke godkendes til at kunne ansætte forskere, specialister m.v. på individuelle ansættelseskontrakter. Udlændingen må i stedet ansøge om opholdstilladelse efter den almindelige procedure i udlændingelovens § 9 a, stk. 5, nr. 2.

Ved godkendelse af en arbejdsgiver vil Udlændingestyrelsen påse, at der er tale om en overenskomstdækket arbejdsgiver, samt at arbejdsgiveren er registreret hos de statslige told- og skattemyndigheder som indeholdelsespligtig efter kildeskatteloven og ikke er omfattet af en lovlig arbejdskonflikt, jf. udlændingelovens § 9 a, stk. 6 og 7.

De enkelte godkendelser udformes, så det fremgår udtrykkeligt, at arbejdsgiveren alene har ret til at ansætte udlændinge på bestemte overenskomstmæssige vilkår, jf. udlændingelovens § 9 a, stk. 5, nr. 1, henholdsvis forskere, specialister m.v. i nærmere definerede stillinger, jf. udlændingelovens § 9 a, stk. 5, nr. 2, og på betingelse af, at den pågældende er registreret hos de statslige told- og skattemyndigheder som indeholdelsespligtig efter kildeskatteloven og ikke er omfattet af en lovlig arbejdskonflikt, jf. udlændingelovens § 9 a, stk. 6 og 7.

Det er endvidere et vilkår for godkendelse, at arbejdsgiveren ikke benytter anmeldelsesordningen, hvis den pågældende efter godkendelsen bliver omfattet af en lovlig arbejdskonflikt.

Udlændingestyrelsens afgørelser om godkendelse af en arbejdsgiver kan påklages til ministeren for flygtninge, indvandrere og integration.

Indgår en godkendt arbejdsgiver aftale om ansættelse af en statsborger fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet eller Ungarn til at udføre arbejde på vilkår omfattet af en godkendelse, skal ansættelsesforholdet alene anmeldes til Udlændingestyrelsen. Udlændingen har herefter ret til at påbegynde arbejdet.

Udlændingestyrelsen skal straks efter modtagelse af en anmeldelse udstede en opholds- og arbejdstilladelse til udlændingen, forudsat at reglerne om indrejseforbud i anledning af kriminalitet el.lign. ikke er til hinder herfor. Udlændingestyrelsen skal således undersøge, om forhold som nævnt i udlændingelovens § 10 om udelukkelsesgrunde er til hinder for udstedelse af opholds- og arbejdstilladelse. Det skal fremgå af opholds- og arbejdstilladelsen, hvilke betingelser tilladelsen er udstedt under, herunder hvilken arbejdsgiver tilladelsen er stedfæstet til.

Af ordensmæssige hensyn forslås det, at udlændingen mod forevisning af legitimation skal have afhentet sin opholds- og arbejdstilladelse inden 30 dage. En sådan regel kan medvirke til at sikre, at de enkelte arbejdstagere ved gennemførelse af tilsyn og kontroltiltag er i besiddelse af deres opholds- og arbejdstilladelse, ligesom en sådan regel kan medvirke til at sikre, at der er identitet mellem den person, der har opnået opholds- og arbejdstilladelse, og den person, der udfører arbejdet.

Af hensyn til gennemsigtigheden vil en fortegnelse over godkendte arbejdsgivere blive offentliggjort på Udlændingestyrelsens hjemmeside og løbende blive opdateret.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2 og 5.

5.3.2. Ikke-overenskomstdækkede arbejdsgivere

Det fremgår af forligskredsens aftale af 5. april 2006, at forligskredsen er enig om at analysere mulighederne for forhåndsgodkendelse af ikke overenskomstdækkede virksomheder. Forligskredsen vil i løbet af efteråret 2006 tage stilling til, om en sådan ordning kan tages i anvendelse ved årsskiftet 2006/2007.

Regeringen foreslår derfor, at ministeren for flygtninge, indvandrere og integration bemyndiges til at kunne fastsætte regler om en anmeldelsesordning for arbejde hos ikke-overenskomstdækkede arbejdsgivere.

Bemyndigelsen vil give mulighed for hurtigt at indrette reglerne efter beslutninger truffet af forligskredsen. Uden en bemyndigelse vil en tilsvarende smidiggørelse på det ikke-overenskomstdækkede område kræve lovændringer.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4.

5.3.3. Fritagelse for opholdstilladelse

Det fremgår af forligskredsens aftale af 5. april 2006, at forligskredsen løbende vil vurdere behovet og mulighederne for yderligere at smidiggøre overgangsordningen i lyset af de indhentede erfaringer og udviklingen på arbejdsmarkedet. Forligskredsen er således enig om ved halvårlige møder at vurdere, om der er mulighed for at ophæve kravet om opholdstilladelse eksempelvis inden for brancher med særlige flaskehalsproblemer. Arbejdsmarkedets parter vil blive inddraget i denne vurdering.

Regeringen foreslår derfor, at ministeren for flygtninge, indvandrere og integration bemyndiges til at kunne fastsætte regler om, at statsborgere fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet eller Ungarn er fritaget for krav om opholdstilladelse som nævnt i stk. 5.

Bemyndigelsen vil give mulighed for hurtigt at indrette reglerne efter beslutninger truffet af forligskredsen om at fritage østeuropæiske arbejdstagere for kravet om opholdstilladelse inden for særlige områder. Uden en bemyndigelse vil fritagelse kræve lovændring.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4.

5.3.4. Kontrol

Udlændingestyrelsens sagsbehandling efter modtagelse af en anmeldelse af ansættelsesforhold hos en godkendt arbejdsgiver vil fremover alene bestå i at kontrollere, om udelukkelsesgrundene i udlændingelovens § 10 er til hinder for at udstede en opholds- og arbejdstilladelse til udlændingen.

Som anført ovenfor (afsnit 3.2) er der i 2005 kun givet afslag på opholds- og arbejdstilladelse i 32 ud af 4.928 sager. Den fremtidige kontrol vil derfor bero på stikprøver o.l. af de enkelte ansættelsesforhold. Herudover vil myndighederne naturligvis reagere på henvendelser og andre oplysninger om uregelmæssigheder vedrørende konkrete ansættelsesforhold.

Viser det sig, at en arbejdsgiver ansætter arbejdskraft i strid med en godkendelse, vil arbejdsgiveren kunne ifalde strafansvar for ulovlig beskæftigelse af udlændinge efter udlændingelovens § 59, stk. 4-6.

Det foreslås, at arbejdsgivere endvidere kan få inddraget sin godkendelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 2. Hermed tilskyndes arbejdsgivere yderligere til at overholde vilkårene for en godkendelse, og der er yderligere mulighed for at skride ind med sanktioner i sager, hvor vilkårene overtrædes. Får udlændingemyndighederne mistanke om, at en arbejdstager arbejder i strid med vilkårene i en godkendelse, bør udlændingemyndighederne som udgangspunkt inddrage det regionale arbejdsmarkedsråd i vurderingen af, om dette er tilfældet, jf. lovforslagets § 1, nr. 2.

Inddrages en godkendelse, vil ansættelsesforhold hermed fremover forudsætte, at arbejdstageren er meddelt opholds- og arbejdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a, stk. 1 eller 5, efter almindelig ansøgningsprocedure.

Tilsvarende kan arbejdstagerens opholds- og arbejdstilladelse inddrages efter de gældende regler i udlændingelovens § 19, jf. § 26. Arbejdstagere vil kunne straffes for ulovligt arbejde efter udlændingelovens § 59, stk. 2 og 3.

6. Andre spørgsmål i forbindelse med forlængelse af overgangsordningen for Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn

6.1. Udvidet ret for studerende til at arbejde

Statsborgere fra de gamle EU-lande, Cypern og Malta, der opholder sig her i landet efter EU-reglerne som studerende på SU-berettigede erhvervskompetencegivende uddannelser, kan i dag tage arbejde uden begrænsninger.

Statsborgere fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet eller Ungarn, der opholder sig i Danmark efter EU-reglerne som studerende, er ligestillede med tredjelandsstatsborgere i relation til retten til at arbejde. Dette indebærer, at arbejdstilladelse som hovedregel alene gives til arbejde i indtil 15 timer ugentlig, dog på fuld tid i månederne juni, juli og august.

Forligskredsen finder ikke, at særlige hensyn taler for at fastholde denne forskelsbehandling mellem studerende fra de østeuropæiske EU-lande og studerende fra de gamle EU-lande. Misbrugsmulighederne må anses for begrænsede, da retten til at arbejde under alle omstændigheder forudsætter, at udlændingen er indskrevet på en uddannelse. En liberalisering på dette område kan endvidere bidrage til at tiltrække og fastholde højtuddannet arbejdskraft.

Reglerne om arbejdstilladelse til udlændinge, der opholder sig i Danmark som studerende efter EU-reglerne, fremgår af bekendtgørelse nr. 1255 af 28. november 2005 om ophold i Danmark for udlændinge, der er omfattet af Den Europæiske Unions regler eller aftale om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EU/EØS-bekendtgørelsen).

Integrationsministeriet har derfor taget initiativ til at ændre reglerne for studerendes ret til at arbejde i forbindelse med en ændring af bekendtgørelsen som følge af gennemførelse af direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit i et EU-land. (Direktivet samler en række retsregler på området, der tidligere fremgik af to forordninger og ni direktiver. Direktivet skal være gennemført senest den 30. april 2006.)

6.2. Forsat ret til at arbejde, mens en ansøgning om forlængelse er under behandling

I sager, der ikke er omfattet af de foreslåede regler om en anmeldelsesordning, skal der fortsat søges om opholds- og arbejdstilladelse efter almindelig procedure.

Efter gældende praksis har en udlænding, der søger om forlængelse af en opholds- og arbejdstilladelse, ret til fortsat at opholde sig og arbejde her i landet, mens ansøgningen om forlængelse er under behandling i Udlændingestyrelsen. Denne praksis er indført af hensyn til en smidig administration.

De foreslåede regler indebærer ingen ændring i denne praksis, som således fastholdes.

6.3. Arbejdstilladelse til pendlere

En udlænding bosat i udlandet med arbejde i Danmark kan efter § 34, stk. 6, i bekendtgørelse nr. 943 af 5. oktober 2005 om udlændinges adgang her til landet (udlændingebekendtgørelsen) meddeles arbejdstilladelse, hvis betingelserne i udlændingelovens § 9 a, stk. 1, er opfyldt. Der skal herefter være tale om, at væsentlige beskæftigelsesmæssige hensyn taler for at imødekomme ansøgningen.

Den nævnte bestemmelse i udlændingebekendtgørelsen om såkaldte pendlerarbejdstilladelser blev indsat som led i at fremme sammenhængen i øresundsregionen.

Bestemmelsen gælder tilsvarende for arbejdstagere fra de østeuropæiske EU-lande, men henviser ikke til udlændingelovens § 9 a, stk. 5, og der kan således efter ordlyden af den gældende regulering ikke meddeles pendlerarbejdstilladelse efter de lempeligere vilkår i forbindelse med overgangsordningen. Det indebærer, at der umiddelbart gælder skrappe betingelser for pendlere fra de østeuropæiske EU-lande end for arbejdstagere fra de østeuropæiske EU-lande.

Forligskredsen anser det for hensigtsmæssig at give mulighed for pendlerarbejdstilladelse til statsborgere fra de østeuropæiske EU-lande efter reglerne i § 9 a, stk. 5.

Integrationsministeriet vil derfor ved førstkomende lejlighed præcisere udlændingebe-kendtgørelsen således, at der fremover kan gives pendlerarbejdstilladelse efter reglerne i § 9 a, stk. 5, i overensstemmelse hermed.

Ændringen vil bl.a. indebære, at der gives mulighed for at meddele arbejdstilladelse til en statsborger fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet eller Ungarn, der er bosat i udlandet og har fået tilbudt beskæftigelse som chauffør i dansk indregistrerede biler, der transporterer gods til, fra og igennem Danmark.

7. Regeringens overvejelser og forslag i forbindelse med Bulgariens og Rumæniens optagelse i Den Europæiske Union

7.1. Traktatgrundlaget

Det forventes, at Bulgarien og Rumænien bliver medlemmer af Den Europæiske Union den 1. januar 2007.

Tiltrædelsestraktaten indgået den 25. april 2005 indebærer bl.a., at statsborgere i Bulgarien og Rumænien fra og med tiltrædelsesdatoen den 1. januar 2007 som udgangspunkt vil være omfattet af EU-rettens regler om visumfritagelse og om ophævelse af indrejse- og opholds-begrænsninger i forbindelse med arbejdskraftens frie bevægelighed, etablering og udveksling af tjenesteydelser m.v.

Som følge heraf vil statsborgere i Bulgarien og Rumænien fra og med den 1. januar 2007 kunne indrejse og opholde sig her i landet i indtil 3 måneder fra indrejsen.

Endvidere vil statsborgere i Bulgarien og Rumænien fra og med den 1. januar 2007 på lige fod med statsborgere i andre EU-lande kunne etablere selvstændig erhvervsvirksomhed samt levere eller modtage tjenesteydelser her i landet.

Tiltrædelsestraktaten muliggør en national overgangsordning, hvorefter arbejdstagere fra Bulgarien og Rumænien først efter en overgangsperiode opnår adgang til arbejdsmarkedet i Danmark i samme udstrækning og på samme vilkår som arbejdstagere fra Belgien, Cypern, Danmark, Finland, Frankrig, Grækenland, Irland, Italien, Luxembourg, Malta, Nederlandene, Portugal, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland og Østrig.

Overgangsordningen kan etableres på samme måde som overgangsordningen for Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn.

De nuværende medlemslande kan anvende en overgangsordning indtil udløbet af en periode på 5 år efter tiltrædelsesdatoen, dvs. frem til den 1. januar 2012. Det fremgår i den forbindelse, at Rådet inden udløbet af en periode på 2 år efter tiltrædelsesdatoen, dvs. inden den 1. januar 2009, gennemfører en undersøgelse af, hvordan overgangsordningerne fungerer. Ved afslutningen af undersøgelsen og senest den 1. januar 2009 underretter de nuværende medlemslande Kommissionen om, hvorvidt de agter at fortsætte med at anvende nationale foranstaltninger.

De nuværende medlemslande, der opretholder nationale foranstaltninger eller foranstaltninger i henhold til bilaterale aftaler ved udgangen af den 5-årige periode, dvs. frem til den 1. januar 2012, kan, hvis der forekommer eller er risiko for alvorlige forstyrrelser på arbejdsmarkedet, og efter at Kommissionen er blevet underrettet herom, fortsætte med at anvende disse foranstaltninger indtil udløbet af en periode på 7 år efter tiltrædelsesdatoen, dvs. frem til den 1. januar 2014.

Et medlemsland, som undlader at indføre nationale foranstaltninger eller foranstaltninger i henhold til bilaterale aftaler eller inden udløbet af overgangsperioden afskaffer sådanne foranstaltninger, kan, hvis landet udsættes for eller forventer forstyrrelser på arbejdsmarkedet, som vil kunne udgøre en alvorlig risiko for levestandarden eller beskæftigelsen i en bestemt region eller i et bestemt erhverv, på baggrund af underretning herom af Kommissionen og de øvrige medlemslande anmode Kommissionen om at beslutte, at anvendelsen af artikel 1-6 i forordning 1612/68 helt eller delvis suspenderes med henblik på at genoprette en normal tilstand i den pågældende region eller i det pågældende erhverv. Kommissionen træffer afgørelse om suspensionen og dennes varighed og omfang senest 2 uger efter modtagelsen af en sådan anmodning og underretter Rådet om afgørelsen. Ethvert medlemsland kan senest 2 uger efter Kommissionens afgørelse anmode Rådet om at annullere eller ændre afgørelsen. Rådet træffer afgørelse om en sådan anmodning med kvalificeret flertal i løbet af højst 2 uger. I hastende og ekstraordinære tilfælde kan et medlemsland suspendere anvendelsen af artikel 1-6 i forordning 1612/68, idet landet efterfølgende giver Kommissionen en begrundet underretning herom.

Nationale foranstaltninger som omtalt ovenfor må ikke føre til, at statsborgere i Bulgarien og Rumænien får mere restriktive vilkår for adgangen til arbejdsmarkedet i de nuværende medlemslande end dem, der gælder på datoen for undertegnelsen af tiltrædelsestraktaten, dvs. den 25. april 2005.

Det fremgår endvidere, at de nuværende medlemslande også i en periode, hvor der anvendes nationale foranstaltninger eller foranstaltninger i henhold til bilaterale aftaler, skal give arbejdstagere, der er statsborgere i medlemslandene – herunder Bulgarien og Rumænien – fortrinsstilling i forhold til arbejdstagere, der er statsborgere i tredjelande, for så vidt angår adgangen til arbejdsmarkedet.

Det fremgår ligeledes, at arbejdstagere fra de nye medlemslande og deres familiemedlemmer, som opholder sig og arbejder lovligt i et andet medlemsland, ikke må behandles mere restriktivt end arbejdstagere, der er tredjelandsstatsborgere, og som opholder sig og arbejder i det pågældende medlemsland.

Herudover følger det af de nævnte bilag til tiltrædelsesakten, at statsborgere i Bulgarien og Rumænien, der på tiltrædelsesdatoen den 1. januar 2007 har lovlig beskæftigelse i et af de nuværende medlemslande, og hvis arbejdstilladelse i det pågældende medlemsland er meddelt for en uafbrudt periode på mindst 12 måneder, har adgang til arbejdsmarkedet i dette medlemsland, men ikke til arbejdsmarkedet i andre medlemslande, der anvender nationale foranstaltninger. Det følger endvidere af bilagene, at statsborgere i Bulgarien og Rumænien,

der efter tiltrædelsen af EU får arbejdstilladelse i et af de nuværende medlemslande for en uafbrudt periode på mindst 12 måneder, skal have de samme rettigheder. De pågældende personer mister dog disse rettigheder, hvis de frivilligt forlader arbejdsmarkedet i det pågældende nuværende medlemsland.

Statsborgere i Bulgarien og Rumænien, der på tiltrædelsesdatoen eller i en periode, hvori der anvendes nationale foranstaltninger, har lovlig beskæftigelse i et af de nuværende medlemslande, og hvis arbejdstilladelse i det pågældende medlemsland er meddelt for en periode på under 12 måneder, har ikke de nævnte rettigheder.

Retsstillingen for de pågældende arbejdstageres familiemedlemmer vil svare til retstillingen for familiemedlemmer fra de andre medlemslande. Det indebærer, at arbejdstagerens ægtefælle, arbejdstagerens eller dennes ægtefælles efterkommere i lige linje, der er under 21 år eller forsørges af arbejdstageren, samt personer, der er beslægtede i opstigende linje med arbejdstageren eller dennes ægtefælle og forsørges af arbejdstageren, uanset de pågældendes nationalitet har adgang til at tage ophold hos arbejdstageren.

Medlemslandene skal herudover lette tilflytningen for andre familiemedlemmer, der forsørges af arbejdstageren eller i hjemlandet er optaget i dennes husstand, eller hvis alvorlige helbredsmæssige grunde gør det absolut nødvendigt, at arbejdstageren personligt plejer de pågældende.

7.2. Aftale mellem regeringspartierne, Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti

Det fremgår af forligskredsens aftale af 5. april 2006, at der skal etableres en national overgangsordning for arbejdstagere fra Bulgarien og Rumænien i forbindelse med, at disse lande forventes optaget i EU pr. 1. januar 2007, og at overgangsordningen som udgangspunkt skal udformes på samme måde som overgangsordningen for Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn.

På denne baggrund foreslås det, at overgangsordningen for Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn – herunder med de ovenfor foreslåede justeringer – finder tilsvarende anvendelse for Bulgarien og Rumænien, når disse lande optages i EU.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4.

8. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

9. Erhvervsadministrative, erhvervsøkonomiske og miljømæssige konsekvenser af lovforslaget

10. Administrative konsekvenser for borgerne

11. Forholdet til EU-retten

Med lovforslaget foreslås den nationale overgangsordning om adgang for statsborgere i Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn til det danske arbejdsmarked forlænget. Forlængelsen har hjemmel i tiltrædelsestraktaten af 16. april 2003, hvorved bestemmelserne i artikel 1-6 i Rådets forordning 1612/68/EØF af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet (EF-Tidende Specialudgave 1968 II, s. 467) kan fraviges for så vidt angår arbejdstagere fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn.

Endvidere foreslås der indført en tilsvarende national overgangsordning for statsborgere i Bulgarien og Rumænien. Overgangsordningen har hjemmel i tiltrædelsestraktaten af 25. april 2004, hvorved bestemmelserne i artikel 1-6 i forordning 1612/68 kan fraviges for så vidt angår arbejdstagere fra Bulgarien og Rumænien.

12. Hørte myndigheder m.v.

Lovforslaget har været sendt til høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Amnesty International, Amtsrådsforeningen, Beskæftigelsesrådet, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Landbrug, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Røde Kors, Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Danske Europabevægelse, Det Centrale Handicapråd, Dokumentations- og Rådgivningscenteret om Racediskrimination, Dommerfuldmægtigforeningen, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Flygtningenævnet, Foreningen af Politimestre i Danmark, Foreningen af Statsamt-mænd, Foreningen af Statsamtsjurister, Frederiksberg Kommune, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Håndværksrådet, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Københavns Kommune, Landsorganisationen i Danmark, Ledernes Hovedorganisation, Mellempfolkeligt Samvirke, Politidirektøren i København, Politiforbundet i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, præsidenterne for Vestre og Østre landsret, retterne i København, Århus, Odense, Aalborg og Roskilde, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Rådet for Etniske Minoriteter, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, Specialarbejderforbundet i Danmark, Sundhedskartellet samt UNHCR.

13. Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner		
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner		
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet		
Administrative konsekvenser for erhvervslivet		
Miljømæssige konsekvenser		
Administrative konsekvenser for borgerne		

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det er i dag en betingelse for meddelelse af opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a, stk. 5, at der er tale om fuldtidsbeskæftigelse.

Med den foreslåede bestemmelse i § 9 a, stk. 5, nr. 1-3, ændres "fuldtidsbeskæftigelse" til: "beskæftigelse mindst 30 timer om ugen".

Det er fremover således alene en betingelse for meddelelse af opholdstilladelse efter § 9 a, stk. 5, nr. 1-3, at udlændingen har indgået aftale eller fået tilbud om ordinær beskæftigelse med en ugentlig arbejdstid mindst 30 timer om ugen.

Ved en arbejdstid på mindst 30 timer om ugen forstås i almindelighed en gennemsnitlig ugentlig arbejdstid på mindst 30 timer.

Til nr. 2

§ 9 a, stk. 11 og 12

Med de foreslåede bestemmelser i § 9 a, stk. 11 og 12, kan Udlændingestyrelsen godkende herværende virksomheder, der har indgået en kollektiv overenskomst om løn- og arbejdsforhold med en dansk lønmodtagerorganisation, jf. stk. 5, nr. 1, til at lade en udlænding, der er statsborger i Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet eller Ungarn, udføre arbejde på vilkår som nævnt i stk. 5, nr. 1 (arbejde i henhold til gældende dansk overenskomst), og stk. 5, nr. 2 (forskere, undervisere, funktionærer i ledende stillinger og specialister m.v.), efter anmeldelse af ansættelsesforholdet til Udlændingestyrelsen.

Med de foreslåede bestemmelser indføres en anmeldelsesordning, hvor arbejdstagere fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn kan påbegynde arbejde i overensstemmelse med § 9 a, stk. 5, nr. 1 og 2, hos forhåndsgodkendte arbejdsgivere, når ansættelsesforholdet er anmeldt til Udlændingestyrelsen.

En arbejdsgiver, der har indgået overenskomst med en dansk lønmodtagerorganisation, jf. stk. 5, nr. 1, kan således til Udlændingestyrelsen indgive ansøgning om at blive godkendt til fremover at kunne ansætte østeuropæiske arbejdstagere i overensstemmelse med § 9 a, stk. 5, nr. 1 og 2. Muligheden for godkendelse omfatter også et overenskomstdækket vikarbureau, der ønsker at ansætte arbejdstagere i vikarbureauet i henhold til gældende overenskomst.

Ved godkendelse af en arbejdsgiver vil Udlændingestyrelsen påse, at der er tale om en overenskomstdækket arbejdsgiver, samt at den pågældende er registreret hos de statslige

told- og skattemyndigheder som indeholdelsespligtig efter kildeskatteloven og ikke er omfattet af en lovlig arbejdskonflikt, jf. udlændingelovens § 9 a, stk. 6 og 7.

De enkelte godkendelser udformes, så det fremgår udtrykkeligt, at arbejdsgiveren alene har ret til at ansætte udlændinge på bestemte overenskomstmæssige vilkår, jf. udlændingelovens § 9 a, stk. 5, nr. 1, henholdsvis forskere, specialister m.v. i nærmere definerede stillinger, jf. udlændingelovens § 9 a, stk. 5, nr. 2, og på betingelse af, at den pågældende er registreret hos de statslige told- og skattemyndigheder som indeholdelsespligtig efter kildeskatteloven og ikke er omfattet af en lovlig arbejdskonflikt, jf. udlændingelovens § 9 a, stk. 6 og 7.

Det skal endvidere være et vilkår for godkendelse, at arbejdsgiveren ikke benytter anmeldelsesordningen, hvis den pågældende efter godkendelsen bliver omfattet af en lovlig arbejdskonflikt.

En arbejdsgiver skal være meddelt godkendelse, før den pågældende kan ansætte arbejdstagere. Det er ikke tilstrækkeligt, at arbejdsgiveren har indgivet ansøgning om godkendelse.

En godkendelse meddeles for op til 3 år, således at godkendelsen udløber samtidig med overgangsordningen.

Udlændingestyrelsens afgørelser om godkendelse af en arbejdsgiver kan påklages til ministeren for flygtninge, indvandrere og integration, jf. udlændingelovens § 46.

§ 9 a, stk. 13

Med den foreslåede bestemmelse i § 9 a, stk. 13, 1. pkt., opnår en udlænding, der er statsborger i Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet eller Ungarn, og som har indgået aftale eller fået tilbud om ansættelse under vilkår som nævnt i stk. 5, nr. 1 eller 2, hos en arbejdsgiver godkendt efter stk. 11 eller 12, opholdstilladelse ved anmeldelse til Udlændingestyrelsen.

Indgår en godkendt arbejdsgiver aftale om ansættelse af en statsborger fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet eller Ungarn til at udføre arbejde på vilkår omfattet af godkendelsen, skal ansættelsesforholdet anmeldes til Udlændingestyrelsen. Udlændingen har herefter ret til at påbegynde arbejdet.

Udlændingestyrelsen skal straks efter modtagelse af en anmeldelse udstede en opholds- og arbejdstilladelse til udlændingen, forudsat at reglerne om indrejseforbud i anledning af kriminalitet el.lign. ikke er til hinder herfor. Udlændingestyrelsen skal således undersøge, om forhold som nævnt i udlændingelovens § 10 om udelukkelsesgrunde er til hinder for udstedelse af opholds- og arbejdstilladelse. Det skal fremgå af opholds- og arbejdstilladelsen, hvilke betingelser tilladelsen er udstedt under, herunder hvilken arbejdsgiver tilladelsen er stedfæstet til.

Opholds- og arbejdstilladelsen meddeles i overensstemmelse med gældende regler, dvs. normalt for højst 1 år og kan forlænges for perioder på op til 3 år. Opholds- og arbejdstilla-

delse til forskere, specialister m.v. meddeles for højst 3 år og kan forlænges for højst 4 år ad gangen. Der kan henvises til udlændingebekendtgørelsens § 23.

Efter bestemmelsens 2. pkt. skal udlændingen mod forevisning af legitimation afhente opholdstilladelsen inden 30 dage. Udlændingestyrelsen skal i den kvittering, der sendes i forbindelse med anmeldelse, angive, hvor opholdstilladelsen kan afhentes (Udlændingestyrelsen eller den stedlige politimester), og fra hvilket tidspunkt dette kan ske.

Bestemmelsen er ikke til hinder for, at arbejdsgiveren eller andre i overensstemmelse med almindelige regler om fuldmagt kan afhente opholdstilladelsen på arbejdstagerens vegne.

§ 9 a, stk. 14

Med den foreslåede bestemmelse i § 9 a, stk. 14, skal en anmeldelse efter den foreslåede bestemmelse i stk. 13 underskrives af arbejdsgiver og arbejdstager og indeholde oplysninger som nævnt i den foreslåede bestemmelse i stk. 16, nr. 1-5.

En anmeldelse skal således indeholde oplysninger om lønmodtagerens navn, arbejdsgiverens navn og adresse, arbejdsstedets beliggenhed, lønmodtagerens arbejdsfunktioner, titel, rang, stilling og jobkategori, ansættelsesforholdets begyndelsestidspunkt og dets forventede varighed, hvis der ikke er tale om tidsubestemt ansættelse, samt den normale daglige eller ugentlige arbejdstid.

Udlændingestyrelsen kan på baggrund af anmeldelsen videregive oplysninger om meddelelse af opholdstilladelse til det regionale arbejdsmarkedsråd i overensstemmelse med gældende praksis, jf. herved den foreslåede ændring af bestemmelsen i § 9 a, stk. 16 (i dag stk. 11).

Udlændingen skal i forbindelse med anmeldelsen dokumentere sin identitet, f.eks. ved fremvisning af sit pas eller fremsendelse af en kopi heraf.

§ 9 a, stk. 15

Med den foreslåede bestemmelse i § 9 a, stk. 15, kan Udlændingestyrelsen inddrage en godkendelse meddelt efter de foreslåede bestemmelser i stk. 11 og 12, hvis arbejdsgiveren lader en udlænding udføre arbejde på vilkår, der ikke er i overensstemmelse med godkendelsen, og udlændingen ikke i øvrigt har tilladelse til at udføre det pågældende arbejde. Udlændingestyrelsen kan til brug for en afgørelse efter 1. pkt. indhente en udtalelse fra det regionale arbejdsmarkedsråd. Udtalelsen kan indhentes i elektronisk form.

Får udlændingemyndighederne mistanke om, at en arbejdstager arbejder i strid med arbejdsgiverens meddelte godkendelse og således arbejdstagerens opholds- og arbejdstilladelse, bør udlændingemyndighederne som udgangspunkt inddrage det regionale arbejdsmarkedsråd i vurderingen af, om dette er tilfældet.

Godkendelse bør normalt inddrages i tilfælde af grovere eller gentagne tilfælde af overtrædelse af vilkårene for en godkendelse.

Inddrages en godkendelse, vil ansættelsesforhold fremover forudsætte, at arbejdstageren er meddelt opholds- og arbejdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a, stk. 1 eller 5, efter almindelig ansøgningsprocedure.

Tilsvarende kan arbejdstagerens opholds- og arbejdstilladelse inddrages efter de gældende regler i udlændingelovens § 19, jf. § 26.

Til nr. 3

Med den foreslåede bestemmelse i § 9 a, stk. 16, videregiver Udlændingestyrelsen uden udlændingens samtykke oplysninger om meddelelse af opholdstilladelse efter stk. 5 og 13 til det regionale arbejdsmarkedsråd. Udlændingestyrelsen kan i den forbindelse, herunder i elektronisk form, videregive oplysninger om lønmodtagerens navn, arbejdsgiverens navn og adresse, arbejdsstedets beliggenhed, lønmodtagerens arbejdsfunktioner, titel, rang, stilling og jobkategori, ansættelsesforholdets begyndelsestidspunkt og dets forventede varighed, hvis der ikke er tale om tidsbestemt ansættelse, samt den normale daglige eller ugentlige arbejdstid.

Med bestemmelsen indføres der adgang for Udlændingestyrelsen til – udover i de almindelige sager efter § 9 a, stk. 5 – i sager om meddelelse af opholdstilladelse efter den foreslåede anmeldelsesordning at videregive oplysninger til det regionale arbejdsmarkedsråd i overensstemmelse med gældende praksis.

Til nr. 4

§ 9 a, stk. 17

Med den foreslåede bestemmelse i § 9 a, stk. 17, kan ministeren for flygtninge, indvandrere og integration bestemme, at de i stk. 11-16 nævnte regler tillige gælder for arbejdsgivere, der ikke har indgået overenskomst med en dansk lønmodtagerorganisation, jf. stk. 5, nr. 1.

Med den foreslåede bestemmelse skabes der hjemmel til, at der på et senere tidspunkt uden lovændring kan fastsættes regler om en anmeldelsesordning for arbejde hos ikke-overenskomstdækkede arbejdsgivere forudsat, at der er enighed herom i forligskredsen.

§ 9 a, stk. 18

Efter den foreslåede bestemmelse i § 9 a, stk. 18, kan ministeren for flygtninge, indvandrere og integration fastsætte regler om, at statsborgere fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet eller Ungarn er fritaget for krav om opholdstilladelse som nævnt i stk. 5.

Med forslaget skabes der adgang til, at der hurtigt kan følges op på en eventuel aftale i forligskredsen om at fritage østeuropæiske arbejdstagere for kravet om opholdstilladelse inden for særlige områder.

§ 9 a, stk. 19

Efter den foreslåede bestemmelse i § 9 a, stk. 19, finder § 9 a, stk. 5-18, tilsvarende anvendelse for statsborgere i Bulgarien og Rumænien.

Forslaget indebærer, at den nationale overgangsordning for statsborgere i Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet eller Ungarn med de i dette lovforslag foreslåede justeringer ligeledes finder anvendelse for statsborgere i Bulgarien og Rumænien, når disse lande optages i EU.

Til nr. 5

Efter den foreslåede bestemmelse i § 59, stk. 8, straffes den udlænding, som ikke inden for den i § 9 a, stk. 13, fastsatte frist på 30 dage afhenter sin opholdstilladelse, med bøde.

Udgangspunktet for fastsættelse af en bøde bør være 500 kr. Fastsættelse af en bøde for ikke at have afhentet sin opholdstilladelse udelukker ikke, at der fastsættes en større straf i medfør af udlændingelovens andre straffebestemmelser, f.eks. i tilfælde, hvor der tillige er tale om ulovligt arbejde.

Til § 2

Det foreslås i § 2, stk. 1, at loven træder i kraft dagen efter offentliggørelse i Lovtidende, jf. dog stk. 2.

Det foreslås i § 2, stk. 2, at tidspunktet for ikrafttræden af udlændingelovens § 9 a, stk. 19, som indsat ved denne lovs § 1, nr. 4, fastsættes af ministeren for flygtninge, indvandrere og integration. Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration kan i den forbindelse bestemme, at alene dele af § 9 a, stk. 5-18, sættes i kraft. Bestemmelsen indebærer, at der afhængig af forligskredsens beslutninger kan indføres en mere restriktiv overgangsordning for Bulgarien og Rumænien.

Til § 3

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale gyldighedsområde og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Loven kan dog ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige grønlandske og færøske forhold tilsiger.